

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

O pobrananju travnikov na spomlad.

Naš kmetovalec je na spomlad skrben gledé na obdelovanje njiv in vinogradov. Za travnike zmeni se malo ali še celo nič. K večjemu, da krtine nekoliko poravnava, da pograbi kamenje in druge na travnik ne spadajoče predmete, da mu ob košnji napotja ne delajo. In vendar je kaj važno, kaj velike koristi, travnike vsako leto na spomlad prav fino pobranati, to je z brano prevleči. Čim bolj, to je gosteje se travniki pobranajo, tem bolje je. Za to imajo napredni kmetovalci po družih deželah sploh, pri nas pa le redko kje, tako zvane travniške brane, ali brane za mah. Take brane so tako osnovane, da imajo kaj dosti in toraj kaj gostih zobov, dasi veliko krajših mimo onih navadnih bran. Napravljene so pa dalje še tako, da se zobovi po svetu (zemlji) vzdigujejo ali pa znižujejo, kakor to ravno zahteva valovitost — površje — travnika. V poslednji namen nimajo pritrjene zobe na skupnih trdno sklenjenih čelustih — lajštah — ampak na

posameznih členih ali tablicah. Travniška brana ima do 60 zob, in je vsa železna ter čez in čez členasta, tako da se na vseh krajih tesno oprime travnika, kakor že rečeno, ako tudi ni popolnoma rovan. Najboljša dandanašnja taka brana je pač takozvana Laacke-jeva travniška brana. Cena take brane ni ravno nizka. Stane v sloveči tovarni za izdelavanje kmetiškega orodja in strojev gospoda E. Kühne-ja v Mošonu na Ogerskem po velikosti od 37 do 47 gld. Pri vsem tem, da je to orodje drago, je pri količkah obsežnih travnikih, vendar-le tisto, katero se v gospodarstvu najbolj izplača. To pa za-to, ker donaša taka brana očevidno kaj velik dobiček. Kdor ima toliko travnika, da zamore rabiti travniško brano le dva ceta dneva, pridela gotovo v jednem letu velik voz krme več, kakor pa če je ne rabi. Travniška brana se izplača že v prvem letu, tako koristna je. Da je pa ona tako koristna, tako dobičkosna, izvira iz dvojnega uzroka. Prvič izpulji ves mah iz travnika, zrahlja pa tudi zemljo med posameznimi, trato, rušo travnika sestavljajočimi rastlinami. Eno kakor drugo pa stori, da rastline

PODLISTEK.

Oče Daniel Sorúr Farim Den.

(Njegovo življenje popisal H. P.)

Čudno ime, kaj ne? Saj je pa tudi gospod čuden, ki ima to ime. Kdo pa je to? Le potrpi, ljubi bralec, vse ti povem. Oče Daniel je mašnik in misijonar iz Afrike. Prve praznike letošnjega leta je maševal slovesno skoraj po vseh ljubljanskih cerkvah, in velike cerkve so bile tako polne, da se je vse trlo. Ljudje so se gnetli proti velikemu altarcu in vsakdo je hotel videti mašnika, saj tak mašnik se ne dobi pri nas kar tako. Ko je bilo pa darovanje za afrikanski misijon, je vrelo vse okolu altarcu in gospod je dobil v Ljubljani gotovo nad 2000 gld. za zamorce. Toda otroci so se bali in tresli pred tem čudnim gospodom in marsikak junakec ni vedel, ko je prišel do njega, ali bi šel naprej ali nazaj; najraje bi jo bil pobral od altarcu domov za peč v kot. Kaj takega pa še ne!

Kaj pa je na tem gospodu, da so ga bili vsi tako strašno radovedni? Kako vendar, da so se otroci plašno poskrili, kamorkoli je prišel? Saj si res ne morem misliti bolj prijaznega in bolj ljubeznivega gospoda, kakor je g. oče Daniel! — Toda nekaj drugega je: gospod Daniel je — črn kakor ogel, črn kakor dimnikar, ko deseto peč ometa. Pa nikar ne misli, radovedni bralec, da se je gospod Daniel namazal, češ, da bi strašil otroke in druge ljudi, kaj še? Jaz sam sem mu segel parkrat v črno roko, pa sem potlej svojo roko pogledal, pa ni bila prav nič črna; tudi se je brisal gospod Daniel s čisto belo ruto, ko mu je bilo vroče, pa je bila ruta potlej prav tako bela kakor prej. In gospod Daniel se umije vsak dan, kakor vsak krščanski človek, pa je vedno črn, črn pa zato ker je pravi zamorec.

Vem, da ti bom ustregel, ljubi bralec, tebi in vsem Dolenjcem, ako vam popišem na kratko zanimljivo življenje tega zamorca-mašnika. Spoznali boste iz njegovega življenja, kakošne sirote

veliko bujnejše rasto, kakor da bi jih pognojil in zato je prirastek, pridelek veliko večji. Po pobrananih travnikih, se pa tudi veliko več travnega in družega semena prime ali vkoreninči, trata postane veliko gostejša.

Travniška brana služi pa tudi kaj dobro na deteljšjih, katerim kaj močno vstrežemo, ako jih vsako spomlad pobranamo. Z travniško brano, zavlečemo tudi lahko in kaj dobro deteljno seme med žitom, ako se bojimo, da nam zaradi pomanjkanja dežja sicer ne bi izkalilo. Z travniško brano zavlečemo tudi lahko travno seme, med prereditko nemško deteljo. S kratka rečeno, travniška brana je tako velike koristi, da se moramo le čuditi, kako da ni že povsod in povsod v splošni uporabi. Na Češkem, Nemškem itd. ni ga količkaj večjega posestnika travnikov, kateri ne bi imel travniške brane. Pri nas so še bele vrane, in osobito na Dolenjskem vtegnemo jih vse na prste le jedne roke sošteti. To pa nikakor ni pravo. Vsak kmetovalec mora biti ponosen na obili pridelek krme, in velik kaj izdaten pripomoček v to imamo ravno v porabi travniške brane. Kmetovalci sezite toraj po nji. Ako je jednemu samemu znabiti predraga, kupite jo trije, štirje v društvu. Sami jo bodete leto za letom rabili, in ko se bodo vaši sosedje prepričali, kako koristna da je, izposojali si jo bodo radi proti plačilu, tako da Vam bode nesla še obresti v denaru.

Posestniki travnikov sezite toraj po tej res zelo potrebni travniški brani. Vpeljite jo v vaša gospodarstva, in prepričali se bodete že v prvem letu, da je prekoristna. Gledé na rabo te brane le še toliko. Vleče jo prav lahko dvojica konj ali pa volov. Stori se pa še najboljše, ako se

vprego opoldne premeni. Braná se z njo najboljše po dolgíh in po čez, tako da se na vs križ vleče. Ako se po večih letih zobje obrabijo, zataknejo se nova v stare člene (čelusti) in tako se ima lahko jedna in ista brana kaj dosti let. Kdor želi tako brano videti, poda naj se v kmetiško šolo na Grmu, tam jo imajo.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Dné 9. t. m. se je odprl državni zbor. Kakor smo vže prej poročali nobena stranka nima prave večine. Odločevali bodo Poljaki. Ti pa kažejo več naklonjenosti (našej) desnici kakor liberalno nemškej levici. Resnica je, da tak državni zbor ne bode mogel mnogo storiti za versko šolo, ker zoper to so tudi liberalni Mladočehi; ali upati je, da v národnem oziru ne bode za nas brez pomena, kajti v tacih rečeh bodo gotovo z našimi poslanci glasovali Poljaki pa tudi Mladočehi. Sploh smo Slovenci v slabšem položaju kakor smo bili v prejšnjem državnem zboru, ker tu smo imeli z drugimi katoliškimi poslanci gotovo večino — sedaj jo nimamo. Krivi tega so jedino le liberalni Mladočehi. Ti so mislili, Bog si vedi, koliko bodo koristili svojemu narodu, ali sedaj je videti, da bodo kar osamljeni — torej brez vsake odločujoče moči. Naši poslanci so se pridružili klubu Hohenwartovemu, v katerem so verni konservativni Nemci, češki velikoposestniki, slovanski Dalmatinci in pristopijo morda tudi Staročehi z Moravskega. Klub ima torej mnogo članov, zato bodo naši poslanci gotovo več dosegli v njem kakor bi bilo mogoče,

so zamorci v Afriki, pa bodete tudi videli, kako čudovita in nerazumljiva so pota božje previdnosti. Predno vam pa to razložim, naj vam povem, kakošen da je gospod Daniel po vnanje. Velik je kakor malokdo, oči njegove so nekoliko bele, zobe pa ima lepo bele, ves drug pa je čisto črn. Vêde se prav lepo in je prav prijazen in vedno vesel, poleg tega je pa zeló pobožen in jako učen; jezikov govori sedem čisto dobro. Tudi slovenskega se je bil navadil, da se je za silo zmenil, če tudi je bil samo 13 dni v Ljubljani.

Gospod Daniel je iz rodu, ki se mu pravi Dinka. To ljudstvo prebiva južno od Egipta, kjer izvira Nil. Po onih krajih je misijonaril naš nepozabljivi Ignacij Knoblehar. Rod Dinka se peča s poljedelstvom in živinorejo. Res imajo rodovitna polja in žanjejo vsako leto dvakrat; žito jim namreč iz strniša še enkrat požene; toda orati ne znajo, ampak kopljejo z majhnimi motikami in sicer klečé. Za živino bolj skrbé, kakor za polje in redé govedo, ovce in koze. Vse to gonijo po

celi deželi in kjer je boljša paša, ondi se ustavijo, dokler ne popasejo.

Ljudstvo Dinka nima niti kralja niti skupnega poglavarja, kadar jih sovražniki napadejo, skrbi najstarejši v vasi za to, da se branijo.

V njih deželi je jako vroče. Pri nas imamo po leti navadno okoli 20 stopinj (Reomirja) vročine, v Egiptu pa jih imajo 48 stopinj v senci. Jajce se na solncu skuha v par minutah. Ker je v taki vročini vsaka obleka nadležna, zato so zamorci navadno brez vse obleke, le ženske imajo nekak pas, Dinka mu pravijo „rahat“.

Denarja pri zamorcih ni, denar jim je živina in blago, in vsa kupčija je menjava.

Dinka prebivajo skupno v vaseh, pa si ne zidajo hiš, ampak stanujejo v malih kočah, kakor naši ogljarji. V tla zabijejo dva metra visoke kole, jih s protjem opletó, napravijo na vrhu nekako ogredje, ženske vse to z ilovico zamažejo in — hiša je sezidana. Vrata v tako hišo so visoka komaj poldrug čevelj in v njo zamorec se

ako bi napravili lasten klub, ali pa se pridružili Mladočehom, kar so svetovali nekateri. Narod naš jih je volil z velikim zaupanjem; naj ga opravičijo z modrim ravnanjem!

Mladočehi so sicer zaseli sedeže svojih prednikov — Staročehov; vèdli so se dokaj oblastno pri prvej seji — ali za-nje se nihče ne zmeni, ko so vendar imeli staročeski poslanci jako veliko veljavo. Česki narod bode pač kmalu spoznal svojo zмотo.

Cesar so poklicali 18 novih članov v gosposko zbornico. Nekako polovica njih je nam prijazna, konservativna, štirji so srednji, neodločeni, drugi nam nasprotni, liberalni. Čehi se jezé, ker ni poklicanih več Čehov.

Na **Českem** se snuje „katoliška stranka“. Jako je potrebna; kajti prepričani smo, da bode taka stranka kmalu pokazala Čehom, kje edino je za-nje prava sreča, drugej, kakor pri Mladočehih.

Pri občinskih volitvah na **Dunaji** so združeni kristjani v tretjem redu vrgli liberalno judovsko stranko z veliko večino, ali v drugem so dobili večino judovski liberalci. Tako bodo ti še gospodarili nekaj let na Dunaju. Prepričani smo vendar, da čas je blizo, ko bomo rekli: umakni se neverno liberalni jud — dunajskemu kristjanu.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na **Bolgarskem** je nekdo ustrelil ministra Belčeva, hoteč baje usmertiti prvega ministra Stambulova, ki je šel z Belčevom iz kavarne. Morilca niso našli. Nekateri so hoteli, da je Rusija najela morilca, ali to zanikajo Bolgari sami.

Med **Bolgarijo** in **Srbijo** še vedno ni prave prijaznosti, ker Bolgari tožijo, da se na Srbskem zarote kujejo zoper Bolgarijo.

veda prikobaca po trebuhu. Pohišťva ni nič, ženske spé po kočah na tleh zavite v živinske kože, moški se pa po hlevih zakopljejo v pepel, da jih mrčes ne opika.

Tako živi zamorski rod Dinka: brez postave, brez omike, brez vere. Od l. 1848. do 1890. so jim oznanovali evropejski misijonarji sv. vero, pa pregnali so jih krvoločni Arabci, ki lové zamorce in jih prodajajo v sužnost. Pa četudi že trideset let ni bilo k njim katoliških misijonarjev, vendar znajo še mnogi glavne resnice sv. vere, in našli so v sužnosti zamorčke iz rodu Dinka, ki so znali deset božjih zapoved, rekoč, da so se jih doma naučili. Sploh so Dinka jako nadarjen in čvrst narod, lepe velike rastí, so veseli, radi kadé, pa tudi radi plešejo, kakor vsi zamorci.

Dovolj natanko smo si ogledali rod, katerega sin je gospod Daniel, zdaj pa začnimo z njegovim življenjem.

Nemčija bi rada sklenila z nami trgovinsko zvezo, po katerej bi s svojimi pridelki preplavljala našo državo. To bi bilo nam v pogubo; zato upamo, da bodo odločilni možje gledali nato, da se ne sklene kaj takega, kar bi škodilo našej državi.

Bismark želi izvoljen biti kot poslanec v državni zbor nemški. Staremu vojaku je dolg čas postalo, kar ni več minister.

V **Belgiji** vedno bolj zahtevajo splošno volilno pravico to je, da bi smel vsakdo voliti v državni zbor, če je star 24 let, naj plačuje kaj davka ali ne. To se jim pač sedaj še ne bode dovolilo, pač pa pravijo, da bodo dali tako pravico vsem, ki plačujejo vsaj 10 frankov davka. Blizo taki so naši petakarji.

Nemški državni zbor se posvetuje o varstvu delavcev. Pri tem se je pa pokazalo, da je za blagor delavcev najmanj tistim, ki najbolj vpijejo socialnim demokratom. Njih vodje bi najraje napravili kako prekucijo, da bi dobro lovili v kalnej vodi!

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. V zadnjem listu vže smo naznanili, da napravijo gimnazijalci muzikalno deklamatorično akademijo v korist dijaškemu podpornemu društvu.

Kakor vsako leto tako je tudi letos vse pričakovalo vže nekako nestrpno večera, ko se bodo „postavljali“ naši dijaki. Po tem, kar smo čuli, smo se nadejali res lepega užitka, ali vendar moramo priznati kar naravnost, da so naše pričakovanje mnogo prekosili. Točka za točko se je vršila tako gladko in spretno, da bi bili skorej po-

Oče gospoda Daniela se je imenoval Den-de-Piok, materi pa je bilo ime Akvid-de-Gele. Otrok je bilo čvetero: dva sinova in dve hčeri. Našemu Danielu so rekli „Fárim-de-Den“, Fárim pomeni „rešeni“, ker bi bil kmalu umrl, precej ko se je rodil; Den pa je ime družine. Zgodaj je umrl oče gospodu Danielu, pa vendar se še prav dobro spominja, kako je bil enkrat kaznovan. Tamo imajo namreč navado, da ne sme nikdo jesti sadja, predno ga gospodar ne blagoslovi. Farim dobi nekje tak prepovedan sad in ga povžije. Oče ga vpraša, kje da je dobil sadje. Farim pokaže. Oče ga ostro posvari, pa tudi šiba je pela. Gospod Daniel sam pravi: „Tega ne bom nikdar pozabil in krščanski oče naj se uči od paganskega, kako otroke učiti, da izpolnujejo božje postave“. Tudi starejši brat je kmalu umrl. Materi je bilo hudo in zbolela je tudi ona. A vendar je ozdravela in živeli so srečno. Mati in hčere so obdelovale polje, Farim pa je pasel.

zabili, da imamo pred seboj le 11- do 20letne dijake — ne pa izvežbanih mož. Vspored sam je bil jako obširen in sestavljen tako mikavno iz dvanajst toček, da dela vso čast vodstvu. Posameznih toček ne moremo tu posamezno naštevati, rečemo le, da se je občinstvo posebno čudilo spretnosti naših dijakov na različnih godalih (gosli, violončel, flavta, glasovir itd.) pri dijaškem orkestru ouvertura k opereti „Flotte Bursche“. Vgajala je občinstvu tako, da ni bilo plosku konca, dokler niso dodali godci še izvrstno produkcijo „V boj“. Deklamovalo se je izborno nemško in slovensko; pelo tako, da so morali pevci nekatere pesmi na zahtevanje ponoviti. Šaljiva igra g. Kržiča „zamujeni vlak“ nas je pa k sklepu obudila v obilen smeh, predstavljalcem pa prinetla zaslužen pohvalo.

Dijaki so pokazali, da se bavijo razun s šolskimi rečmi obilo tudi z nebeško hčerko — umetnijo, gg. učitelji pa, da se niso strašili truda pri vajah. Občinstva pri tacihi prilikah ni bilo še nikdar toliko pa tudi dohodki v korist ubogim dijakom, mislim še niso bili nikdar večji — čez 130 gld. po odštetihi troških!

Napačno bi bilo, ako ne bi k sklepu izrekli še očitne hvale g. o. Otokarju Alešu za neumorni trud pri poučevanju petja, g. prof. Ivanu Vrhovcu, ki je vadil dijake vzlasti v deklamovanju in igri, g. ravnatelju gimnazijskemu, ki je imel tudi mnogo skrbi in truda. Gosp. kapiteljskemu organistu Hladniku ki ni pomagal samo pri orkestru, ampak blagotno spremljal na glasoviru tudi druge točke in slednjič osmošolcu Hochreiterju, ki je par mesecev deloval za akademijo vzlasti v godbinem delu z nekako navdušenostjo in železno vztrajnostjo. Mladi osmošolec ima izvanredne

Toda ta sreča je trajala le malo časa. Nekega dné zagledajo nasproti vasi onstran belega Nila cele trume krvoločnih Arabcev, človeških lovcev. Strašen krik zaženó zamorci, strah se poloti cele vasi in vse beži tri dni naprej in naprej. Zamorci so imeli samo sulice, Arabci pa so jahali za njimi s puškami. Kmalu so bili skupej, le nekteri so ubežali, vse druge so ujeli, ujeli tudi vso našo družino. Farimova mati je spravila nekega Arabca na tla in ga je prav pridno obdelavala, toda drug Arabec ji zasadi sulico v nogo, da je omedlela in morala se je udati. Farim pa je bežal, kar je mogel in se je skrtil na drevo, pod katerim je bil nekdo drugi skrit. Arabec pride in ujame zamorca, ki je bil pod drevesom. Ker je ta mislil, da se bo Arabcu prikupil, mu pové za Farima na drevesu. Arabec odpelje oba. Ujeli so veliko sužnjevi in živine, vse je moralo plavati na drugo stran belega Nila.

(Dalje prihodnjič.)

zmožnosti, pa tudi najboljše voljo; zato smo pričani, da bode dosegel še veliko popolnost na godbinem polju — Bog daj, da v korist naše domovini!

Iz Trebnjega, dné 10. aprila. — Oziraje se na dopis „iz Trebnjega“ od dné 1. aprila v „Dolenjskih Novicah“, govoreč o različnih nevspehih in škodljivem mrčesu v kmetijstvu, si dovoljujem pristaviti še sledeče.

Res je, da že več ko trideset let uničuje lúbadar naše lepe smreke in bo ta mrčes še več ko dvakrat trideset let svoje delo nadaljeval, če si posestniki ne bodo hoteli sami pomagati.

Skrben gospodar mora vendar svoje posestvo, svoje drevje itd. večkrat ogledovati. In jaz rečem, sramota je za take gospodarje, katere mora politična gosposka opominjati, da je v njihovih gozdih lúbadar in jih primorati, da naj poseka od mrčesa napadeno drevje, če hoče rešiti svojo in sosedovo hosto. Po navadi se pustijo taki trdovratni ljudje še le po žandarjih k temu primorati; to se pa zgodi še le, kadar je vže prepozno, kadar je lúbadar že izletel in drugo zdravo drevje napal in s tem povzročil grozovitno škodo v gozdu cele občine.

Zato naj bode vsak posestnik ali oskrbnik posestva sam pazljiv; posekuje naj, kjer se je lúbadar udomačil v lovilna drevesa (Fangbäume) in sicer od meseca aprila do septembra in naj obeluje napadena ulovilna drevesa in naj previdno zažiguje lúbad in druge odpadke predno mrčes izleti.

Res je, da se deteljska kuga, prezéna žida, (Kleeseide) grozno razširja. Pa zakaj? Zaradi tega ker so kmetje veliko premalo previdni pri izvolitvi semena. Da je to gola resnica, prepričamo se lahko, ako gremo v najprvo prodajalnico z mešanim blagom in pogledamo kako z veseljem kupi tam marsikateri kmet, Bog vé koliko let stare smeti deteljskega semena, nepremislivši, da meče krvavo zaslužen donar takim ljudem; s temi smetmi okužuje svoje težko obdelane njive. Žal, da se ni veliko ljudi na lepem rodovitnem Dolenjskem že zadosti prepričalo, da je bolj pametno, lepo, dobro izzorelo in čisto žito, raje dražje plačevati kakor smeti par krajcarjev cenjše.

Pač je tudi resnica, da so črvi od hroščev v letu 1889. strašansko škodo napravili. Občina zraven občine so imele samo gole njive in travnike. Ljudje in živina so stradali, ker za živino še zadosti slame ni bilo. Jaz pa vendar mislim, če bi se bile tri ali štiri občine združile in skupaj prosile za odpisanje davkov, gotovo bi bilo nekaj doseženo. Saj nimajo visoka vlada in naš svetli cesar Cehe in Nemce nič raje kakor pridne in za domovino in cesarja bolj kot drugi narodi

navdušene Dolenjce. Seveda uradniki od davkarjev ne gredo gledat, če je kmetu mogoče njemu predpisane davke plačevati; niso zato tukaj, ampak imajo druge opravke. Nič pa ni težjega kakor pa marsikaterega kmeta pridobiti, da bi pristopil kakošni koristni gospodarski družbi, ki ima namen pospeševati kmetijstvo.

Kako bi bilo lepo, če bi bila v vsakej županiji kmetiška podružnica te koristne družbe. Tam bi se lahko vsaj vsak mesec enkrat kmetje združili in pogovarjali, kaj je potreba za te kraje, katere nadloge in naklade jih prav tiščijo itd. Po koristnih časnikih in knjigah bi se kmet lahko učil, kaj imajo vkreniti da v svojem gospodarstvu bolje izhaja.

Zato so pa tudi Čehi in Nemci dobili podporo, ker so se na pravo stran obrnili in reč prav prijeli.

Pri nas so pa kmetijske podružnice samo po velikih trgih in po mestih. In kdo se pa vdeležuje zborovanja tistih podružnic? Par gospodov, različnih drugih stanov, katerim kmetija zelo malo ali nič mar gre — pravih kmetov se pa vidi prav malo.

Trtna uš je pred vrati. Naše najlepše upanje, najpoglavitnejše dohodke bo uničil ta mrčes. Je pa li kmet proti temu vže kaj storil? Odgovoriti moramo, da zelo malo ali pa nič, ampak celo svoje upanje stavi samo v visoko vlado, Bog vže koliko časa zastoj. Ako se kak stroj neprestano rabi brez mazila, ne more dolgo trpeti. Ravno tako je z našimi vinogradi. Napravili smo vinograde brez premisleka, da je potreba tiste snovi, katere iz vinogradov z grozdem vzamemo, v podobi gnoja zopet nazaj dati. Zaradi tega je pa naš stroj — vinograd — opešal, tu in tam je treba popraviti, veliko če ne vse ponoviti, ker nismo nič mazali, to je — gnojili!

Dovoljujem si tudi, kakor vže marsikateri za kmetijstvo zasluženi mož, opozorovati na sadje. Sadež daje nam dobro in zdravo jedilo in pijačo, kakor tudi gotove dohodke, če ga prodamo. Vsaj se prepelje vsako leto sto in sto vagonov sadja v tuje dežele iz Štajarskega. Gornjega in Dolenjega Avstrijskega. Kmetje iz teh krajev so trdnjši, ker imajo bolj gotove dohodke brez tolikih troškov, kakor jih vinogradi potrebujejo. Če bo ta strašanski mrčes — trtna uš — naše vinograde čisto uničil, priporočam samo najbolj ugodno ležeče vinograde z američansko trto nasaditi, nasprotno pa neugodnejše ležeče vinograde s sadjem ali gozdnim drevjem pravilno nasaditi.

In da bomo dosegli tudi pri visokej vladi kaj nam koristnega, je treba naše zastopnike (poslance) iz naše srede izvoliti, katerim so naši kraji in naše potrebe znane.

Zatorej si sam pomagaj in potem ti boče tudi Bog pomagal!

Trebnje, dné 10. aprila 1891.

Henrik Lierzer.

Z Dolenjskega. — Dobro vem, da bi se marsikateremu bralcu „Dol. Nov.“ zelo prikupil, ako bi bil vslišan s svojo prošnjo in svetom. Naši gospodje predpostavljeni naj se osrčijo, da bi z vsilo in ostrostjo vredili in speljali postave, da se pokonča naš največi poškodovalec keber, kateri se bo pokazal zopet letos v velikih rojih. S tem bi se storila velika korist ne samo kmečkemu stanu, ampak vsim stanovom, saj vsi živimo od zemeljskih pridelkov.

Res je, da se je pri nas in mislim tudi drugod 5. aprila pred cerkvijo razglasilo, da imajo vsi gospodarji pod kaznijo po svojih vrtovih in gozdih kebre pokončevati. Prav tako, vendar pa bi opomnil, da boče dalo to večim posestnikom silno veliko dela in stroškov. Zdej naj bi pristopili tisti, kateri nimajo nič drevja kmetu na pomoč, kakor to radi storé takrat, ko hrastovi obrode ježice (knoper), ko že pod hrastovi čakajo, kedaj da ježica doli pade, da jo poberejo, pa ne za gospodarja, ampak sami za-se. Gospodar bi kmalo vže ne imel pravice do ježic, češ, on naj dela na polju in na travnikih, bomo že mi pobrali, ker imamo čas. Tako govore gostači ali (osobenki.) Tako naj bi se pa tudi sedaj reklo, ako se vpelja pobiranje kebrov (hroščev), da imajo gostači tudi čas kebre pobirati posebno tisti, kateri imajo kaj dece. ravno toliko, kakor veči posestniki.

Kedor je zadnje leto količkaj pogledal po svetu, videl je, kako črvi podjedajo naše rastline; kedor ima količkaj sočutja s kmetom, moral je reči: vbogi ljudje, kaj bodo jedli? kje dobili denar za toliko stroškov, kolikor jih ima kmet? Tedaj se za trdno zanašam, da se bo vendar letos najpotrebniše storilo.

Pristavimo temu dopisu iz kmečke roke le še to-le: Storite, storite vse, kar se dá, da uženemo požeruha. Nasvet g. dopisnika je pač dober, ako bi se le dal izpeljati.

Gospodje župani, še bolje gospodje okrajni glavarji, skrbite, da se postava ostro spolnuje, in storili bodete veliko dobro delo našemu ubogemu narodu. Kedor si noče sam pomagati, tega prisilite, da si pomaga.

Domače vesti.

(Premembe pri uradnikih.) Imenovana sta gg. avskultanta Ivan Pirnat za sodnijskega adjunkta v Ložu, Guido Visconti za Metliko; za predstojnika pomožnih uradov v Rudolfovem tukajšnji kancelijski adjunkt gosp. Fran Klemenčič. Adjunkt okrožne sodnije g. Fran

Garzerolli je prestavljen iz Metlike v Škofjo Loko. Gg. profesorja na našej gimnaziji Poljanec in Koprivšek sta prestavljena iz 9. v 8. plačilni razred.

(Promoviran) je bil v Gradcu gospod Fra. Rosina, advokatorski koncipijent, doktorjem prava. Častitamo.

(Premil. knezoškof Missia) imenoval je veleč. gosp. dr. Henrik pl. Pauker-ja za svojega generalnega vikarja.

(G. Jakob Cepuder), učitelj v Leskovcu, je imenovan za nadučitelja v Boštanju.

(† Martin Skubic), častni kanonik, župnik in dekan ribniški, knezo-škofijski konzistorijalec, ud okrajnega šolskega sveta kočevskega, vitez Franc-Josipovega reda itd., je 9. t. m. zjutraj ob 3. uri, prejemši sv. zakramente za umirajoče, po komaj dvanedevni bolezni umrl. Pogreb je bil Ribnici v soboto 11. t. m. ob 9. uri dop. — Porojen je bil pokojnik na Polici leta 1814 dné 9. novemb. od premožnih roditeljev. Služboval je kot vnet duhovnik v Semiču, v Metliki, Kočevju, Črnomlju, Adlešičih; kot župnik in dekan in šolski nadzornik v Semiču od leta 1853 — 1868. Po smrti rankega Holzapfelna je postal ribniški župnik, dekan in šolski nadzornik. Zasluge njegove v dušnem pastirstvu so neprecenljive. Pri obilnih svojih stanovskih poslih se je pa tudi vrlo zanimal za javno življenje, in vsi, ki so ga poznali, nam bodo pritrdili, ko pravimo: ž njim je zapustil svet velik rodoljub! Bog mu daj za velike zasluge primerno nebeško plačilo!

(„Dolenjsko pevsko društvo“) v Novem Mestu imelo bode dne 28. aprila zvečer ob 8. uri v „Narodnem Domu“ svoj izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je volitev novega predsednika. Da bode že prvo zborovanje sklepčno, vabi odbor k obilni udeležbi vse izvršujoče in podporne članove.

(„Na Osojah“) igrokaz v petih dejanjih, ki bi se imel predstavljati 19. marca 1891 v prostorih „Narodnega Doma“ novomeškega, ki se je pa moral preložiti vsled nezgode, katera je nenadoma zadela spretno predstavljalko, kateri je bila odločena ena najvažnejših vlog, predstavljal se bode 19. aprila 1891. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vabila, razposlana za 19. marcij, in takrat kupljene vstopnice veljajo tudi sedaj, ker se ne bodo nova vabila razpošiljala. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor novomeške čitalnice.

(Koncert) „dolenjskega pevskega društva“ dné 4. aprila ni bil obiskan, kakor je bilo zaželeno. — Vršil se je ta koncert povsem dobro, posebno dopal je Volaričev mešan zbor „Slovan na dan“, kateri je tako rekoč slovanska himna in se je moral na obče zahtevanje ponavljati; Gerbičev ženski zbor „Pesen gondoljerja“ se je

tudi lepo predavala in je nam dopala, toda ni naredila nameravanega pravega utisa; pesni „Zrinski Frankopani“ in „Ljubezen in pomlad“ sti se dobro peli. Omeniti nam je tudi izborna preciznega in mojstersko dovršenega četveroročnega igranja na klavirji po g. H. Sturmju in gospici Halterjevi, obe točki: „Slovanski plesi“ od Dvoržaka in „Žalostinka“ od Chopina, sti si pazljivo poslušali ter tudi burno odobraval.

(Spomin na bitko pri Kustoci) obhajal se bode letos v Novem Mestu, kakor nameravajo, nekateri udeležitelji te vroče bitke, kolikor mogoče na slovesen način. Letos 24. junija bode namreč 25 let odkar so naši slovenski vojaki pokazali pri tej bitki pravo levovo junaštvo; navadno pa človek take slučaje pomni vse svoje življenje in kaj prijetno je poslušati te veterane pripovedujoče posamezne slučaje. Dne 21. junija pa bodo obhajali to slavnost tú bivajoči ter tudi žele, da bi se udeležili tega spomina tudi drugi na Dolenjskem nastanjeni soborilci te bitke. Osnovalec nameravane slavnosti sta gg: Karol Dular in Jože Ovsec in vabita k obilni udeležbi. Obhajala se bode ta slavnost: zjutraj sv. maša, opoludne obed in popoldne izlet in prosta zabava. Topovi bodo gromeli celi dan. Oglasiti se je pri imenovanih gospodih do 1. junija t. l. Dobro došli so tudi drugi vojaški dosluženci in sploh gospodje.

(Občinska volitev.) Dne 1. aprila t. l. bili so pri volitvi občinskega odbora za občino Semič izvoljeni sledeči gg: Ivan Šušteršič iz Semiča za župana, za občinske svetovalce pa: Janez Ivanetič iz Vrtače, Stefan Jakša iz Terbišja in Matija Dajčman iz Kala, vsi posestniki in vrli možje.

(Ljudsko štetje) okrajnega glavarstva novomeškega končano je, iz njega povzamemo še naslednje podatke: Občina Žužemberk s 35 kraji ima 5149 prebivalcev, od teh je 2478 moškega in 2671 ženskega spola, med temi so 4 Nemci in 3 Čehi, ostali so vsi Slovenci. Konj imajo 121, 3017 govedi, 2 osla, 318 kôz; 983 ovac, 838 prešičev in 359 čebelnih panjev. — Občina Št. Peter z 31 kraji ima 2197 prebivalcev od teh je 1091 moškega in 1106 ženskega spola, vsi so slovenske narodnosti ter imajo 89 konj, 1008 govedi, 12 ovac, 894 prešičev in 262 panjev. — Občina Mirna peč z 42 kraji ima 3438 prebivalcev in sicer 1592 moškega in 1846 ženskega spola, med temi je 1 Nmec, ostali Slovenci ter imajo 186 konj, 1970 govedi, 2 osla, 177 ovac, 1164 prešičev in 444 panjev. — Občina Dvor s 16 kraji ima 1582 prebivalcev od teh jih je 765 moškega in 817 ženskega spola, med temi je 13 Nemcev, 1 Čeh, 8 Italijanov, ostali so Slovenci; imajo 64 konj, 707 govedi,

58 kôz, 27 ovac, 326 prešičev in 80 panjev. — Občina Brusnice s 24 kraji ima 2815 prebivalcev in sicer 1358 moškega in 1457 ženskega spola, vsi Slovenci ter imajo 178 konj, 1175 govedi, 138 ovac, 1382 prešičev in 514 panjev. — Občina Prečina s 24 kraji ima 2475 prebivalcev in sicer 1165 moškega in 1310 ženskega spola, med temi so 3 Nemci, ostali Slovenci ter imajo 77 konj, 1151 govedi, 10 oslov, 10 ovac, 921 prešičev in 161 panjev.

(Za II. letno zasedanje porotnih razprav v Rudolfovem), ki se začne 27. aprila t. l., izžrebani so nasledni gg. glavni porotniki: Jan. Meglič, pos. iz Dol. Nemške Vasi; Vin. Slivnik, trgovec iz Šent-Vida; Jos. Gerbec, pos. iz Metlike; Jan. Galič, pos. in mlinar iz Ivanje Vasi; Jan. Kramarič, pos. iz Radovice; Ant. Potokar, pos. iz Račjega Sela; Jos. Košak, pos. in gostilničar iz Kronovega; Fr. Penca, pos. iz Mokronoga; Fr. Pavlin, pos. iz Pristave; Jos. Kamin, pos. iz Dol. Vasi; Jul. Treo, grajščak iz Male Vasi; Jan. Rabuze, trgovec iz Kostanjevice; Jan. Matzelle, mlinar iz Novega Tabora; Lud. Koračin, pos. iz Mirne; Jan. Gerdešič, pos. iz Goleka; Pet. Bukovac, pos. iz Čepelj; Jos. Bajuk, pos. in trgovec iz Črnomlja; Jos. Hrovat, pos. iz Birčne Vasi; Fr. Gimpel, pos. iz Gor. Sušic; Fr. Hrovat, pos. in obč. pred. iz Zagradeca; Jan. Bohte, pos. iz Zastave; Jan. Supanič, pos. iz Vranovič; Jos. Berdavs, gost. in trg. iz Vavte Vasi; Jos. Blažič, pos. iz Vel. Slateneka; Eman. Tomšič, pos. in krčmar iz Trebnega; Fr. Zamida, pos. iz Uršnih Sel; Mart. Nemanič, pos. in mlin. iz Želebeja; M. Hladnik, nadlogar iz Kočevja; Jan. Brodnik, pos. iz Toplic; Fr. Škarja, pos. iz Mirne; Fr. Dolinar, pos. iz Vel. Doline; Fr. Valand, pos. iz Prapreč; Jak. Ivec, pos. in obč. pred. iz Gor. Pake; Fr. Može, pos. iz Stopič; Jan. Kerhin, pos. iz Gor. Gradišča; Vin. Leitgeb, pos. iz Črnomlja. — Nadomestni porotniki so sledeči gg.: Jan. Penca, pos. in strojar iz Čermošnic; Fr. Medved, pos. iz Kerke; Fr. Bobnar, pos. in kovač iz Kandije; Jos. Žibert, pos. in ključav. iz Žabje Vasi; Jan. Bučar, pos. iz Mačkovca; Fr. Roman, pos. in krč. iz Mal. Slateneka; Vin. Umek, pos. in miz., Jan. Krajec, pos. in tiskar iz Nov. Mesta; Karl Germ, grajščak iz Sevnega.

Poslano.

Trebanskim brusacem.

Da je ljubljanski „Brus“ ves vaš evangelij, je lahko umljivo; saj ste vi brusili sami, pa iz mene — reveža — se hočete norčevati, ker me vtikujete v tisti vaš nórski list. To je zame — kaj pa da — žaljivo; kolika čast je pa to za vas, in med katero pajdaštvo da spadate vi, pokaže najbolj „pajaceljnova“ kapica na čelu vašega ljubljanskega lista.

To ste pa res lepi vrage, ki hočete svoje neslane čenče z mojim pridevnim imenom osoliti in tako vrniti mene med tisto sodrgo, ki duhovnike črti in zaničuje. A jaz sem svoje duhovne pastirje zmirom spoštoval ter jih bom spoštoval, in le iz srca želim, da bi mi Bog dal zlasti zadnjo uro vloviti enega ali drugega takega „ščinkovca“ (iz katerega se vi porogljivo norčujete), da bi mi prinesel sveto Popotnico in mi zapel srečno odhodnico iz tega sveta. To milost daj Bog pa tudi vam, ve zmotene reve, ki duhovnike z blatom ometavate.

Pri vsi svoji resni nevolji sili se mi pa zdaj zmirom ta-le smešna misel: Kaj bodo li nek Čiči rekli, ker so trebanjski brusarji njihov „meštir“ prevzeli, da prodajajo okoli bruse po vaseh? — In kaj poreče še-le „žlajfar“ Menigo, ki ne bo imel nič več zasluzka v tem kraju? — ker je zdaj toliko žlajfarjev v Trebnjem.

Janez Smrekar iz Prudofa.

Listnica uredništva.

Več dopisov iz Trebnjega prihodnjič.

V mesecu marcu v Novo Mesto vračujoča se pisma:

Zvan Johann, Litai — Zullar Josef, Francdorf — Prah Janez, Pettau — Susteršič Ignac, Michigan — Lambert Georg, Marion Conti — Strainar Martin, Sokolevac (2) — Zatler Franz, Reklif Colo — Mišič Franz, Trifail — Derganc Johanna, Zagreb — Lavrič Aloiz, Carlovac — Strajnar Frank, Neu rockhelle — Rumel Franc, Križovec — Lesar Valentin, Ludbreg — Zura Anton, Zagreb (rec.) — Ursič Franca, Rakovnik Turk Anton, Landik (rec.) — Homan Alois, Wien — Taubenranch Jos., Wien — Ljubie Josef, Koniggrätz Konderič Johanna, Laibach — Faber Adolf, Sissek — Turk Anton, Michigan — Draginz, Cele — Uniček Franc, Michigan — Sekula Florian, Michigan — Kovatschitsch Franz, Nordamerika — Penc Jože, Smerjeti — Rakos Martin, Laibach — Lessar Maria, Pola Spolar Janez, Trboljah — Til Jože, B Pest — Pucelj Maria, Repni — Verderber, Retz.

Loterijske srečke.

Trst	4. aprila	61	15	57	10	36
Gradec	11. „	83	22	75	79	79

V mojo prodajalno sprejemem takoj

kteri je 13—15 let star, vsaj ljudsko šolo dovršil, govori slovensko in nemško ter je lepega vedenja.

Franc Gustin, [88—1]

trgovina z železino, norimberškim in specerijskim blagom v Metliki.

Gostilničar

na račun se sprejme. Več se poizve pri Frideriku Schwarz-u v Novem Mestu. (78—2)

Oddajo se takoj

tri sobe, klet in drvarnica

v Novem Mestu hiš. št. 157.

Več se izve ravno tam. [93—1]

Njiva

za II mernikov posevte, blizo mesta lečeča, se takoj proda ali v najem dá. Fani Petrič, v Novem Mestu št. 110.

Odhajaje z Dolenjske, zakličem vsem prijateljem in znancem srčni

Na zdar!

(85)

Avgust Krulec.

80 met. centov sena

proda [83-2]

Gozdni nrad kneza Anersperga v Soteski pošta Dvor.

Lepa garnitura,

obstoječa iz zofe dveh naslanjačev in štirih stolov, je po ceni naprodaj v Novem Mestu, v g. Bergmanovi hiši, I. nadstropje. (86-1)

Domačija na prodaj, (90)

v Vavti Vasi št. 25, obstoječa iz hiše, vrta, treh njiv in gojzda — približna cena 1300 gld.

Zbirka nemških knjig in dober klavir

je naprodaj, kje pové vred. „Dol. Novic“. (90-1)

Proda se lepa hiša,

v jedno nadstropje, zidana leta 1887., v Šmarjeti kake dve minute od farne cerkve, obsega tri sobe, kuhinjo, hrambo, lep mostovš, dve obokani kleti, okolo hiše lep vrt za zelišča in tudi nekaj drevja zasajenega na lepem solnčnem kraju, pripravno za kakega duhovnika ali uradnika v pokoji. Več o tem pove

Franjo Poljanc,
pošta Šmarjeta.

(91-1)

Hiša se da v najem,

stoječa pri cesarski cesti v Metliki št. 139. Ima tri sobe, jedno kuhinjo v prvem nadstropji; v pritličji je prodajalnica z vso pripravo, dve kleti. Pogoji se zvedó pri gospodu Frantu Gabrijanu v Metliki. (87-1)

Išče se

dobro izurjen večak pri vodnjakih (štirnah), da bi prišel ogledati na prostor, kako bi se dala voda napeljati iz nekega studenca v na breg. Priti ima v vas Zlogajne pri Škocijanu na Dolenjskem, k posestniku Jožefu Tramte-tu št. 7. (89-1)

 Za majnik.

„Dvajset Marijinih Pesem“

za mešan zbor zložil Ignacij Hladnik.

 Cena 60 kr., po pošti 63 kr.

Prodaja: „Katol. bukvarna“ v Ljubljani, brat Norbert Gregl v Nazaretu, Dol. Stajersko, Janez Krajec v Novem Mestu.

Kmetijski stroji!

Vsakemu, kdor potrebuje kakoršne koli kmetijske stroje, priporočajo se isti iz obče znane dunajske tovarne J. Helerjeve, katere zastop ima

Franc Kastelic v Novem Mestu št. 87.

Isti sprejema vse naročbe in daja potrebna pojasnila. (63-3)

Hrastove obtesane trame

in deske različne debelosti in dolgosti, orehove plohe in deske, kakor tudi druge vrste lesa, deske, prodaja

Janez Pehani,

(69-3)

lesni trgovec v Žužemberku (Dolenjsko).

Na prodaj

radi preselitve so: klavir (Stutzflügel), izvrsten v glasu in konstrukciji, klop h klavirju, garnitura (bordorudeča), dve postelji z žimlcami (Federmadratzen), podobe in razna druga hišna oprava. Kje? pové uredništvo „Dol. Novic“. (77-2)

Hiša št. 50 v Kandiji

nova, lepa, v lepi legi z vrtom je na prodaj. Več pové iz prijaznosti gospod Kastelic, župan in trgovec v Kandiji. (40-3)

Hiša pri okrajni cesti

med Lašičami in Ribnico, obstoječa z dvema sobama, dvema spalnicama, dveh obokanih kleti, poleg tega je tudi skedenj, hlev, svinjak in ena njiva. Vse je v dobrem stanu. Plačilni pogoji so jako ugodni. Več se poizvé pri

Jožef Poljancu

(48-4)

Prapreče št. 9 pošta Lašče.

Na prodaj ali v najem

se daje hiša pri okrajni cesti z dvema sobama, dvema kleti in nekaj zemljišča. Več se izvé pri lastnici [80-2]

Katarina Lavrič, Trebelno št. 29.

Dober harmonium

je na prodaj v Rudolfovem hišna št. 82.

20 hektol. dobre slivovke

po 58 gld. hektol. proda **Franc Prijatelj** v Tržišči p. Mokronog.